

คู่มือปฏิบัติงาน

แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา
ตามเกณฑ์ AUN QA

(ปรับปรุง มีนาคม 2565)

คำนำ

คู่มือการปฏิบัติงานด้านงานประกันคุณภาพการศึกษา ฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาในระดับคณะวิชาและระดับหลักสูตร ซึ่งผู้จัดทำได้การแจกแจงรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงานต่างๆ ของงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาที่ผู้จัดทำได้รับมอบหมายให้ดูแลและรับผิดชอบตลอดปีการศึกษา

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์และผู้ที่สนใจ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและเพื่อนำไปประยุกต์หรือปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพต่อไป

จัดทำโดย

นางสาวปวีณา ไร่วิบูลย์

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
➤ AUN QA คืออะไร	1
➤ ทำความรู้จักกับ AUN QA	3
➤ เกณฑ์การพิจารณาตามแนวทาง AUN QA	5
➤ พัฒนาคู่มือการปฏิบัติงาน	6
➤ ปัญหาที่พบ/ข้อเสนอแนะ	6

แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ตามเกณฑ์ AUN QA (ปรับปรุง มีนาคม 2565)

โดย นางสาวปวีณา ไร่วิบูลย์ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

AUNQA คืออะไร

AUN-QA (Asean University Network Quality Assurance) เครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network: AUN) เป็นความร่วมมือของสถาบันอุดมศึกษาระหว่างประเทศสมาชิกสมาคมประชาชาติ แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน ก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนพฤศจิกายน ค.ศ 1995 (พ.ศ.2538) รวม 13 สถาบัน ต่อมาได้ขยายเป็น 27 สถาบัน ตามมติของที่ประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 4 ที่ประสงคในการสร้างอัตลักษณ์อาเซียนและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านการเสริมความเข้มแข็งของเครือข่าย มหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาที่มีอยู่แล้ว ซึ่งจะมีส่วนสำคัญที่ช่วยให้บรรลุผลในการจัดตั้งประชาคมอาเซียน วัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง AUN คือ

1. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างนักปราชญ์ นักวิชาการ และนักวิทยาศาสตร์ในภูมิภาค
2. พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านวิชาการและอาชีพในภูมิภาค
3. ส่งเสริมการเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศระหว่างชุมชนนักวิชาการอาเซียนกิจกรรมหนึ่งของ AUN คือ เครือข่ายการประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network Quality Assurance : AUNQA) AUNQA ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2541 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างกลไกการประกันคุณภาพและมาตรฐานอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยสมาชิกให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ระบบการประกันคุณภาพของ AUNQA ประกอบด้วย 3 มิติ คือ
 - 1) Strategic เป็นการประกันคุณภาพระดับสถาบันการศึกษา
 - 2) Systemic เป็นการประกันคุณภาพระบบการประกันคุณภาพภายใน
 - 3) Tactical เป็นการประกันคุณภาพระดับโปรแกรมหรือระดับหลักสูตร

รูปแบบการประกันคุณภาพระดับโปรแกรมหรือระดับหลักสูตรเน้นที่การจัดการเรียนการสอนโดยพิจารณาคุณภาพภายใน 3 มิติ คือ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต/ผลลัพธ์ โดยมีรูปแบบเริ่มจากการเรียนรู้ที่คาดหวังที่จะให้เกิดกับตัวผู้เรียน การแปลงผลการเรียนรู้ที่คาดหวังไปสู่โปรแกรมการศึกษาและวิธีที่จะทำให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ผ่านกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การประเมินคุณภาพระดับโปรแกรมการศึกษาของ AUNQA ใช้ระบบการประเมินจากคะแนนเต็ม 7 ในลักษณะ Rating scale ประกอบด้วยเกณฑ์ 15 เกณฑ์ แต่ละเกณฑ์ยังประกอบด้วยเกณฑ์การพิจารณาย่อย ๆ ลงไปอีก เกณฑ์หลักในการประเมินคุณภาพ มีดังนี้

1. Expected learning outcome
2. Programme specification
3. Programme structure and content
4. Teaching and learning strategy
5. Student assessment
6. Academic staff quality
7. Support staff quality

แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ตามเกณฑ์ AUN QA (ปรับปรุง มีนาคม 2565)

โดย นางสาวปวีณา ไร่วิบูลย์ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

8. Student quality
9. Student advice and support
10. Facilities and infrastructure
11. Quality assurance of teaching and learning process
12. Staff development activities
13. Stakeholders feedback
14. Output
15. Stakeholders satisfaction

และในปี 2015 ได้มีการปรับปรุงเกณฑ์ AUN-QA เป็นจำนวน 11 เกณฑ์ และในแต่ละเกณฑ์ยังประกอบด้วยเกณฑ์การพิจารณาย่อย ๆ ลงไปอีกเกณฑ์หลักในการประเมินคุณภาพ มีดังนี้

1. Expected learning outcome
2. Programme specification
3. Programme structure and content
4. Teaching and learning Approach
5. Student assessment
6. Academic staff quality
7. Support staff quality
8. Student quality and support
9. Facilities and infrastructure
10. Quality Enhancement
11. Output

AUN-QA Model

แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ตามเกณฑ์ AUN QA (ปรับปรุง มีนาคม 2565)

โดย นางสาวปวีณา ไร่วิบูลย์ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

อ้างอิงจาก AUNQA คืออะไร?ความรู้ด้านงานประกันคุณภาพการศึกษา | Facebook (<https://pl-pl.facebook.com/>)

ทำความเข้าใจกับ AUN QA

AUN QA เป็นระบบการรับรองคุณภาพและมาตรฐานระดับหลักสูตร เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศในระดับสากล โดยมีวัตถุประสงค์หลักของ AUN QA นั้น ได้แก่

1. เพื่อการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นมาตรฐานเดียวกันในกลุ่มประเทศอาเซียน
2. เพื่อเป็นมาตรฐานในการแลกเปลี่ยนผู้เรียนระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน
3. เพื่อมุ่งสู่การเพิ่มคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน อาจารย์ และบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษา
4. เพื่อสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานด้านคุณภาพการศึกษาในเขตภูมิภาคอื่น เพื่อให้กรอบมาตรฐานคุณภาพระดับอุดมศึกษามีความสอดคล้องกัน
5. เพื่อยกระดับเชี่ยวชาญในด้านการประกันคุณภาพของกลุ่มประเทศอาเซียน

หลักการและเหตุผลของ AUN QA มุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับ 8 ประการ ได้แก่

1. คุณภาพของบัณฑิต
2. ความคาดหวังของตลาดแรงงาน
3. การสร้างความเป็นสากลให้กับสายอาชีพ และการมุ่งสู่ความเป็นโลกาภิวัตน์
4. การปกป้องลูกค้า หรือผู้ใช้บัณฑิต
5. การขยายขอบเขตการศึกษาจากมหาวิทยาลัยชั้นนำสู่การอุดมศึกษาในระดับมวลชน
6. การตอบสนองต่อความต้องการของสังคม
7. การให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับคุณภาพของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา
8. การสร้างโอกาสในการแลกเปลี่ยนผู้เรียนและความร่วมมือระหว่างประเทศ

หลักสำคัญของ AUN QA คือการมุ่งเน้นให้เกิดการจัดการศึกษาแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้หรือ Outcome Based Learning คือ มุ่งเน้นการพิจารณาการออกแบบผลลัพธ์จากการเรียนรู้และการออกแบบกระบวนการต่างๆ เพื่อมุ่งสู่ผลลัพธ์ดังกล่าวอย่างเป็นระบบ โดยระบบการดำเนินการของ AUN QA ดำเนินการโดยสรุป ดังนี้

1. เป้าหมายเป็นไปเพื่อการพัฒนา (มิใช่การประเมินเพียงให้ได้คะแนน)
2. พิจารณาผลสำเร็จของหลักสูตรที่เห็นแนวโน้มดีขึ้นในช่วงอย่างน้อย 3-5 ปี (หรือจบแล้ว 3-5 รุ่น)
3. การตรวจประเมินไม่มีเกณฑ์ในรูปแบบของตัวเลขขั้นต่ำ แต่เน้นการพิจารณาตามบริบท
4. เน้นการวางแผนผลหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกัน
5. ประกอบด้วย 11 เกณฑ์ 62 เกณฑ์ย่อย
6. คะแนนประเมินเต็ม 7 คะแนน ผ่านที่ 4 คะแนน ในปัจจุบันยังไม่หลักสูตรใดที่ได้รับคะแนนระดับ 7

แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ตามเกณฑ์ AUN QA (ปรับปรุง มีนาคม 2565)

โดย นางสาวปวีณา ไรวีบูลย์ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

7. หลักสูตรที่สมัครเข้าการประเมินนั้นได้ทั้งหลักสูตรที่ใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอนและหลักสูตรที่เปิดการเรียนการสอนด้วยภาษาไทยหรือภาษาอื่นๆ ก็เพียงแต่ต้องดำเนินการประเมินด้วยภาษาอังกฤษเท่านั้น ได้แก่ การเขียนรายงานการประเมินตนเองเป็นภาษาอังกฤษ และแปลเอกสารแนบที่จำเป็นเป็นภาษาอังกฤษ

รายละเอียดของแต่ละเกณฑ์ที่พึงพิจารณา

เกณฑ์	คำอธิบาย
1.Expected Learning Outcomes	มีการสร้างผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง อย่างชัดเจนและแปลงลงสู่หลักสูตร ,สนับสนุนให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต, ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังครอบคลุมความรู้และทักษะทั่วไปและเฉพาะทางและสะท้อนถึงความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
2.Programme Specification	ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตรมีความเชื่อมโยงกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และแสดงวิธีการได้มาซึ่งผลลัพธ์ดังกล่าว รวมถึงมีการสื่อสารข้อมูลของหลักสูตรไปยังผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
3.Programme Structure and Content	โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรมีความสมดุลระหว่างความรู้และทักษะทั่วไปและเฉพาะทาง สะท้อนถึงวิสัยทัศน์และพันธกิจของ
4. Teaching and Learning Strategy	คณะหรือภาควิชาแสดงให้เห็นถึงกลยุทธ์การสอนและการเรียนอย่างชัดเจนสามารถทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และใช้ความรู้ดังกล่าวในเชิงวิชาการได้ และมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ
5.Student Assessment	การประเมินผู้เรียนเริ่มตั้งแต่กระบวนการรับผู้เรียน ขณะเรียน และการสอนเพื่อจบการศึกษา โดยมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน มีวิธีการประเมินที่หลากหลายหลายชัดเจนและเนที่รู้จักครอบคลุมทุกจุดประสงค์การเรียนรู้ และมีมาตรฐาน รวมทั้งสะท้อนให้เห็นถึงผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
6.Academic Staff Quality	มีการวางแผนบุคลากรทั้งระยะสั้นและระยะยาว มีการกำหนดสัดส่วนภาระงานมีการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร และระบบการบริหารผลการปฏิบัติงานเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งงาน มีจำนวนเหมาะสมและเพียงพอสำหรับหลักสูตร มีการรับสมัคร และเลื่อนตำแหน่งอย่างเป็นธรรม มีการกำหนดบทบาทและความสัมพันธ์ของบุคลากรอย่างชัดเจน การจัดสรรงานมีความเหมาะสมกับคุณสมบัติ ประสบการณ์ และทักษะ ภาระงานและแรงจูงใจสนับสนุนการคุณภาพการเรียนการสอน มีกฎระเบียบที่มีมาตรฐาน มีการวางแผนการเลิกจ้างและการเกษียณอายุ

แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ตามเกณฑ์ AUN QA (ปรับปรุง มีนาคม 2565)

โดย นางสาวปวีณา ไร่วิบูลย์ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

เกณฑ์	คำอธิบาย
7.Support Staff Quality	มีการวางแผนบุคลากรทั้งระยะสั้นและระยะยาว มีระบบการสรรหา คัดเลือก การมอบหมาย เลื่อนขั้น/ตำแหน่งที่ชัดเจนและได้รับการสื่อสาร ให้บุคลากรทราบและมีระบบการฝึกอบรมและพัฒนา ตลอดจนระบบการบริหารผลการปฏิบัติงานเพื่อให้บุคลากรสายสนับสนุน ได้แก่บุคลากรที่ให้บริการในห้องสมุดห้องปฏิบัติการ ศูนย์คอมพิวเตอร์ และการให้บริการ ผู้เรียน มีความรู้ความสามารถและมีจำนวนเพียงพอที่จะให้บริการในระดับที่ทำให้ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจ
8.Student Quality and Support	หลักสูตรมีนโยบายการรับผู้เรียนที่ชัดเจน มีกระบวนการรับผู้เรียนที่เหมาะสมและมีการจัดการเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มีระบบการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ต่างๆ ที่เหมาะสม มีการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ การวิจัย และคุณภาพชีวิตโดยรวม
9.Facilities and Infrastructure	หลักสูตรได้รับการทบทวนและพัฒนาปรับปรุงโดยใช้ข้อมูลและผลสะท้อนกลับจาก ที่ผู้เรียน ผู้สอน ศิษย์เก่า และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจาก อุตสาหกรรมหรือสายอาชีพนั้นๆ โดยมีระบบการรับฟังผลสะท้อนกลับที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังมีการนำผลงานวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการเรียน การสอน
10.Output	หลักสูตรมีการประเมินและเทียบเคียงคุณภาพของผู้จบการศึกษาได้แก่ อัตราการจบของผู้เรียนอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ และอัตราการลาออกกลางคันอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เวลาเฉลี่ยที่ผู้เรียนเรียนจบ อัตราการจ้างงาน กิจกรรมการวิจัยของผู้เรียนได้รับการประเมินและเทียบเคียง ความพึงพอใจของผู้เรียน บุคลากร ศิษย์เก่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ ได้รับการประเมินและเทียบเคียงอย่างเป็นระบบ และหลักสูตรสามารถบรรลุตาม ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้

เกณฑ์การพิจารณาตามแนวทาง AUN QA

ในระบบ AUN QA นั้นประกอบด้วยเกณฑ์การพิจารณา 11 ข้อ ด้วยกันดังต่อไปนี้

1. Expected Learning Outcomes หมายถึง ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
2. Programme Specification หมายถึง ข้อกำหนดของหลักสูตร
3. Programme Structure and Content หมายถึง โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร
4. Teaching and Learning Strategy หมายถึง กลยุทธ์การเรียนการสอน

แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ตามเกณฑ์ AUN QA (ปรับปรุง มีนาคม 2565)

โดย นางสาวปวีณา ไร่วิบูลย์ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

5. Student Assessment หมายถึง การประเมินผู้เรียน
6. Academic Staff Quality หมายถึง คุณภาพบุคลากรสายวิชาการ
7. Support Staff Quality หมายถึง คุณภาพบุคลากรสายสนับสนุน
8. Student Quality and Support หมายถึง คุณภาพผู้เรียนและการสนับสนุนผู้เรียน
9. Facilities and Infrastructure หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน
10. Facilities and Infrastructure หมายถึง การพัฒนาคุณภาพ
11. Output หมายถึง ผลผลิต

เกณฑ์ทั้ง 11 ข้อนี้ใช้สำหรับการพิจารณาหลักสูตรในทุกสาขาวิชา อย่างไรก็ตามจะมีการพิจารณาบริบทของแต่ละหลักสูตรประกอบด้วยเสมอ

(อ้างอิงจาก เอกสารประกอบการชี้แจง ของงานประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย)

พัฒนาคู่มือการปฏิบัติงาน

แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ตามเกณฑ์ AUN QA นี้ผู้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพการศึกษา ระดับคณะวิชาและระดับหลักสูตร

ปัญหาที่พบ เป็นเกณฑ์คุณภาพการศึกษาที่ใหม่สำหรับบุคลากรในระดับคณะวิชา และระดับหลักสูตร

ข้อเสนอแนะ ควรมีโครงการเพื่ออบรมให้บุคลากรในคณะ